

Raport Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia

Raport został przygotowany dnia 15 kwietnia 2019 r. na podstawie Raportów Wydziałowych Komisji ds. Jakości Kształcenia opracowanych w oparciu o Uchwałę nr 43/2012-2013 Senatu UP w Lublinie z dnia 22 lutego 2013 r. w sprawie wewnętrznego systemu zarządzania jakością kształcenia, Zarządzenie nr 23 JM Rektora UP w Lublinie z dnia 26 kwietnia 2013 r., Uchwałę Senatu UP w Lublinie nr 23/2016-2017 z dnia 25 stycznia 2017 r. w sprawie wytycznych dla Rad Wydziałów UP w Lublinie dotyczących tworzenia i doskonalenia programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego stopnia i jednolitych magisterskich oraz inne obowiązujące akty prawne (Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym; z późniejszymi zmianami).

W oparciu o wymienione podstawy prawne na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie funkcjonuje Wewnętrzny System Zarządzania Jakością Kształcenia, który wykorzystywany jest do oceny oraz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w zakresie wytyczonym przez obowiązujące procedury i instrukcje. Zarządzanie jakością kształcenia stanowi wyodrębniony aspekt funkcjonowania Uczelni, wydziałów i realizowanych na nich kierunków kształcenia, przyporządkowanych specjalnej organizacyjnej strukturze akademickiej i utworzonym na poszczególnych wydziałach Księgom Jakości Kształcenia. Rok akademicki 2017/2018 był szóstym rokiem realizacji zadań wynikających z wdrożenia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie Wewnętrznego Systemu Zarządzania Jakością Kształcenia (WSZJK).

Systemowe podnoszenie jakości kształcenia przez WSZJK UP w Lublinie realizowane jest poprzez ciągłe monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich wydziałach i kierunkach studiów. Współpraca z interesariuszami wewnętrznymi oraz otoczeniem społeczno-gospodarczym, prowadzona na poszczególnych wydziałach, zwiększa atrakcyjność studiowania, jak również wpływa na podnoszenie poziomu kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych studentów oraz słuchaczy UP w Lublinie.

W roku akademickim 2017/2018, zgodnie z harmonogramem Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia na UP w Lublinie, podejmowano działania mające na celu monitorowanie i doskonalenie jakości kształcenia w Uczelni. Ofertę edukacyjną stanowiło 38 kierunków studiów, w tym 2 nowe kierunki: ekoenergetyka oraz aktywność fizyczna i agroturystyka kwalifikowana.

Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów dokonały przeglądu modułów oraz doskonalenia programów kształcenia i efektów uczenia się zgodnie z aktualnymi wymaganiami prawnymi oraz wytycznymi Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Przeprowadzone zostały również badania opinii otoczenia społeczno-gospodarczego oraz analiza warunków prowadzenia studiów na kierunkach funkcjonujących w Uczelni oraz aktualnie tworzonych. Rady Programowe poszczególnych kierunków studiów przeprowadziły monitoring planów studiów, zwracając szczególną uwagę na dostosowanie formy zajęć (audytoryjna, laboratoryjna) do modułu, zależność pomiędzy wynikiem analizy uzyskanych efektów uczenia się a liczbą godzin przeznaczonych na realizację modułu oraz prawidłowe przyporządkowanie punktacji ECTS. W niektórych przypadkach dokonano również modernizacji programu studiów. Przeanalizowano poprawność organizacji praktyk oraz doboru instytucji, w których odbywają się praktyki studenckie. Należy zaznaczyć, że Rady Programowe w swoich działaniach uwzględniły

zarówno opinie nauczycieli akademickich, jak i studentów oraz przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego. Świadczy o tym fakt, że procedury korekty planów studiów oraz modernizacji programów studiów były inicjowane przez ww. grupy interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych.

W roku akademickim 2017/2018 podjęto działania mające na celu aktualizację i doskonalenie Wydziałowych Ksiąg Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na wszystkich wydziałach Uczelni. Przeprowadzona została analiza metod kształcenia i sposobów weryfikacji efektów uczenia się osiąganych przez studentów zgodnie z informacjami zawartymi w opisach modułów oraz instrukcjami obowiązującymi na poszczególnych wydziałach.

Sporządzono protokoły dotyczące aktualnej oceny bazy materialnej i dydaktycznej, zwracając uwagę na potrzebę systematycznego unowocześniania wykorzystywanych w kształceniu pomocy dydaktycznych.

Dokonano również aktualizacji kart nauczyciela, co pozwoliło na stwierdzenie, że kadra dydaktyczna dba o własny dynamiczny rozwój i podwyższanie kompetencji, a dorobek poszczególnych pracowników Uczelni w zakresie tematyki naukowo-badawczej odpowiada obszarowi kształcenia i jest spójny ze stosowną dziedziną naukową.

Jakość kształcenia na wydziałach Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie oceniano i analizowano na podstawie arkuszy hospitacji zajęć nauczycieli akademickich i doktorantów włączonych w realizację procesu dydaktycznego, studenckich ankiet oceny nauczycieli, protokołów zaliczeń i egzaminów, ankiet z odbytych praktyk, ankiet dyplomanta oraz szeregu narzędzi wspomagających w postaci opinii pracowników wydziałów, spotkań minimum kadrowego danego kierunku, rad programowych czy konsultacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Hospitacje, przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi instrukcjami i harmonogramami sporządzonymi przez kierowników jednostek na poszczególnych wydziałach, pozwoliły na stwierdzenie dużego profesjonalizmu prowadzących, ich odpowiedniego przygotowania merytorycznego oraz dużego zaangażowania w prowadzenie zajęć. Kierownicy jednostek, w których odbywały się hospitacje wskazali, że cele hospitowanych zajęć były dobrze sprecyzowane, a treści realizowane na ocenianych zajęciach były zgodne z programami nauczania przedmiotów. W związku z powyższym wszystkie hospitowane osoby uzyskały oceny pozytywne. Hospitacja zajęć na studiach podyplomowych również nie wykazała żadnych uchybień w realizacji zajęć dydaktycznych.

Ewaluacja pracy nauczycieli akademickich, przeprowadzona na podstawie ankiet satysfakcji studenta, została zrealizowana w formie elektronicznej przez Wirtualny Dziekanat. Ankietyzacja odbywała się w ostatnich dwóch tygodniach zajęć w każdym z semestrów i dotyczyła nauczycieli prowadzących wykłady i ćwiczenia w roku akademickim 2017/2018 na wszystkich kierunkach studiów realizowanych na Uniwersytecie. W oparciu o uzyskane wyniki stwierdzono, że jakość kształcenia w zakresie przedmiotów podstawowych i kierunkowych została oceniona przez studentów wysoko. Najwyżej oceniono postawę interpersonalną i stosunek nauczyciela do studenta oraz treści realizowanych modułów. Problemem pozostaje wciąż niska liczba wypełnionych ankiet, co związane jest m.in. z nieterminowym wprowadzaniem na poziomie jednostek danych osób realizujących zajęcia dydaktyczne. Należy jednak podkreślić, że, podobnie, jak w ubiegłym roku akademickim, stwierdzono

podwyższenie ocen w ankiecie satysfakcji studenta. Oznacza to, iż regularne udostępnienie wyników ankiet pracownikom prowadzącym zajęcia dydaktyczne oraz systematycznie podejmowane na poszczególnych wydziałach działania korygujące i naprawcze, przynoszą oczekiwane pozytywne efekty.

Podobnie, jak w latach ubiegłych, Rady Programowe poszczególnych kierunków przeprowadziły konsultacje z interesariuszami wewnętrznymi (studentami i nauczycielami) oraz interesariuszami zewnętrznymi. W efekcie wykazano potrzebę:

- ciągłego doskonalenia planów studiów w celu dalszego zwiększania ilości zajęć praktycznych;
- kontynuacji kontaktów z przedstawicielami specjalistycznych branż zawodowych i instytucjonalnych w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych studentów.

Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia, zarówno po zakończeniu semestru zimowego, jak i letniego, przeprowadziły analizy protokołów zaliczeń i egzaminów. Stopień osiągnięcia efektów uczenia się w ramach zdecydowanej większości modułów na wszystkich kierunkach studiów był zadowalający. W przypadku nielicznych, w skali Uczelni, modułów, uzyskanie przez ponad 30% studentów ocen niedostatecznych spowodowało konieczność przygotowania i wdrożenia programów naprawczych przez nauczycieli odpowiedzialnych za te moduły.

Wykorzystując stosowne ankiety, przeprowadzono analizę efektów uczenia się uzyskanych w efekcie praktyk zawodowych realizowanych na poszczególnych wydziałach. Oceny poszczególnych pytań zawartych w ankiecie kształtowały się na dobrym poziomie, co świadczy o zadowoleniu studentów odnośnie wybranych miejsc praktyk oraz o prawidłowym ich przebiegu. Cele praktyk na poszczególnych kierunkach studiów zostały jasno wskazane, a praktyki realizowane były zgodnie z planem studiów.

Podsumowując wyniki ankiet można stwierdzić, że wiedza i umiejętności, jakie studenci zdobyli w trakcie studiów pozwoliły im na właściwe realizowanie zadań w czasie trwania praktyk.

Ważnym aspektem weryfikacji założonych efektów uczenia się przez komisje wydziałowe pozostaje analiza jakości prac dyplomowych i wyników egzaminów dyplomowych. W połączeniu ze średnią oceną ze studiów stanowi ona finalny element weryfikacji stopnia efektów uczenia się uzyskanych przez studentów. W roku akademickim 2017/2018, studia na Uniwersytecie Przyrodniczym w Lublinie ukończyło 2374 absolwentów. W większości przypadków uzyskane przez dyplomantów oceny były bardzo dobre i dobre. W celu zapewnienia odpowiednio wysokiej jakości prac dyplomowych, Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia w składzie poszerzonym o członków Rad Programowych i/lub członków minimum kadrowego oraz na podstawie raportów dwuosobowych podkomisji weryfikujących na każdym kierunku studiów wybrane losowo prace, jak co roku, dokonały oceny jakości prac dyplomowych. Wydziałowe Komisje stwierdziły, że wartość merytoryczna ocenianych prac była wysoka, spełniały one wymagania stawiane pracom inżynierskim, licencjackim i magisterskim, tematy prac dyplomowych były adekwatne do ich treści a formalna strona dysertacji nie budziła zastrzeżeń.

Sformułowano jednak pewne zalecenia, dotyczące m.in.:

1) konieczności jeszcze bardziej precyzyjnego przedstawiania wymagań dotyczących prac dyplomowych podczas seminariów i innych spotkań ze studentami, szczególnie w zakresie

realizacji efektów inżynierskich;

2) konieczności zwracania uwagi na wymogi formalne dotyczące realizacji prac dyplomowych (inżynierskich i magisterskich), a zwłaszcza na zachowanie właściwej proporcji części projektowej do całości pracy;

3) potrzeby uszczegółowienia tematów prac w odniesieniu do ich zakresu oraz założonych celów.

Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia przeprowadziły również analizę ankiety dyplomanta. Wyniki wskazują, że dyplomanci na ogół są zadowoleni z wybranych kierunków studiów. Niezależnie od kierunku, najwyżej oceniają opiekę ze strony promotora w trakcie przygotowywania pracy dyplomowej, dostęp do literatury oraz baz danych w Uczelni, warunki socjalno-bytowe w czasie studiów, kompetencje pracowników dziekanatów, Biblioteki Głównej, Działu Spraw Socjalnych Studentów, Działu Organizacji Studiów oraz Zakładu Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego. Znacznie lepiej, niż w roku ubiegłym, ocenione zostało Biuro Promocji Uczelni i Wymiany Międzynarodowej w zakresie działania Zespołu Programu Erasmus. Absolwenci stwierdzili także, że w dobrym i bardzo dobrym stopniu spełnione zostały ich oczekiwania związane z wybranym kierunkiem studiów – w porównaniu z rokiem ubiegłym większa liczba ankietowanych uznała ukończony kierunek studiów za godny polecenia. Tematykę praktyk zawodowych w znakomitej większości dyplomanci uznali za zgodną z kierunkiem oraz programem studiów. Zaobserwowano również wzrost liczby dyplomantów, którzy skorzystali w trakcie studiów z ponadprogramowej oferty Uczelni w zakresie podnoszenia kwalifikacji zawodowych obejmującej m.in. wolontariat, uczestnictwo w konferencjach naukowych, staże, praktyki w ramach programu Erasmus, a także udział w pracach badawczych studenckich kół naukowych.

Dyplomanci, podobnie, jak w latach poprzednich, wyrazili w ankiecie swoje zastrzeżenia dotyczące niewystarczającego czasu przeznaczonego na kształcenie praktyczne oraz dużej liczebności grup studenckich. Warto jednak podkreślić, że działania stosowane w celu wyeliminowania ww. problemów przynoszą efekty, o czym świadczy znaczący wzrost liczby ankietowanych pozytywnie oceniających realizację procesu dydaktycznego w zakresie zajęć praktycznych i wielkości grup ćwiczeniowych.

Na Uczelni działa kilkadziesiąt studenckich kół naukowych. W roku akademickim 2017/2018, studenci aktywnie angażowali się w prowadzenie badań naukowych, uczestniczyli w krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych, targach branżowych, wernisażach i wystawach okolicznościowych, podejmowali współpracę ze szkołami średnimi i podstawowymi, brali udział w organizacji Dni Otwartych UP oraz chętnie realizowali projekty w ramach Lubelskiego Festiwalu Nauki.

Pozytywne efekty działań mających na celu podwyższenie jakości kształcenia, podjętych w roku akademickim 2017/2018:

- 1) jakość kształcenia w ramach przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz w zakresie nauczania języków obcych i wychowania fizycznego została oceniona przez studentów wyżej, niż w roku ubiegłym;
- 2) Rady Programowe wielu kierunków studiów przeprowadziły analizy programów i planów studiów ze szczególnym uwzględnieniem treści merytorycznych, ich powtarzalności, sekwencyjności przedmiotów, dostosowania punktacji ECTS oraz formy zajęć (audytoryjna, laboratoryjna) do meritum modułu w oparciu

- o zalecenia Polskiej Komisji Akredytacyjnej oraz opinie interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych;
- 3) Wydziałowe Komisje ds. Jakości Kształcenia we współpracy z Radami Programowymi kierunków prowadziły jeszcze bardziej efektywną, niż w latach ubiegłych, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Działania te pozwoliły na dalsze doskonalenie programów studiów, jeszcze lepsze ich dostosowanie do wymagań rynku pracy, a poprzez te działania utrzymanie wysokiego poziomu kształcenia;
  - 4) stwierdzono znaczące zmniejszenie się liczby studentów, którzy nie osiągnęli zakładanych efektów kształcenia;
  - 5) w skali Uczelni wzrosła aktywność studentów w zakresie wymiany międzynarodowej;
  - 6) przeprowadzono szczegółową weryfikację zasadności doboru promotorów i recenzentów prac dyplomowych (magisterskich, licencjackich i inżynierskich) uwzględniając ich osiągnięcia naukowe oraz aktualnie prowadzone badania. Na niektórych wydziałach zostały opracowane i zatwierdzone instrukcje oceny jakości prac dyplomowych i ich recenzji;
  - 7) stwierdzono postępujący wzrost aktywności naukowo-badawczej studentów w ramach działalności studenckich kół naukowych;
  - 8) zaobserwowano wzrost efektywności współpracy nauczycieli akademickich odpowiedzialnych za moduły z pracownikami Biblioteki Głównej UP w Lublinie w zakresie uzupełniania bibliografii przedmiotów;
  - 9) wzrosła aktywność kadry naukowo-dydaktycznej w zakresie kształcenia praktycznego i klinicznego realizowana poprzez ubieganie się o współpracę z instytucjami państwowymi, samorządowymi i firmami prywatnymi;
  - 10) stwierdzono systematyczny wzrost zaangażowania pracowników naukowo-dydaktycznych w zakresie podwyższania własnych kompetencji poprzez uczestnictwo w stażach i krótkoterminowych wyjazdach zagranicznych oraz szkoleniach;
  - 11) znacząco zwiększyła się liczba i efektywność spotkań opiekunów lat oraz prodziekanów ds. studenckich i dydaktyki ze studentami w celu zachęcania ich do uczestnictwa w ankiecie oceniającej nauczycieli akademickich (usprawnienie obiegu informacji, w razie potrzeby podejmowanie działań korygujących oraz przekazywanie studentom informacji zwrotnej o efektach ich realizacji);
  - 12) regularne udostępnianie wyników ankiet pracownikom prowadzącym zajęcia dydaktyczne oraz systematycznie podejmowane na poszczególnych wydziałach działania korygujące i naprawcze, przyniosły oczekiwane pozytywne efekty m.in. w postaci podwyższenia wartości ocen w ankiecie satysfakcji studenta;
  - 13) polepszenie oceny pracowników Zespołu Programu Erasmus przez dyplomantów, do czego przyczyniły się skuteczne zmiany organizacyjne przeprowadzone przez Władze Uczelni.

Wnioski i zalecenia

Uczelniana Komisja ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia UP w Lublinie, w trosce o dalsze podnoszenie jakości kształcenia, na podstawie raportów Wydziałowych Komisji za rok akademicki 2017/18, zaleca:

- 1) kontynuację działań mających na celu zachęcenie studentów do uczestnictwa w ankiecie oceniającej nauczycieli akademickich;

- 2) aktywność w zakresie nawiązywania nowych i utrzymywania już istniejących kontaktów z przedstawicielami specjalistycznych branż zawodowych i instytucjonalnych w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych studentów;
- 3) prowadzenie szerokich działań o charakterze informacyjnym i motywacyjnym, mających na celu dalsze zwiększanie skali mobilności międzynarodowej studentów;
- 4) intensyfikację działań mających na celu poszerzenie oferty ponadprogramowej Uczelni, zwłaszcza w zakresie umożliwiającym studentom podnoszenie kwalifikacji zawodowych.

Przewodnicząca

Uczelnianej Komisji ds. Dydaktyki i Zarządzania Jakością Kształcenia

Dr hab. Urszula Kosior-Korzecka, prof. Uczelni

Przewodniczący

Zespołu ds. Zapewniania Jakości Kształcenia

Dr hab. Paweł Glibowski, prof. Uczelni